

# **МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ**

**Харківський національний університет внутрішніх справ**

**Кафедра вогневої підготовки, факультет №3**

## **МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

**з навчальної дисципліни «ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА»  
обов'язкових компонент освітніх програм  
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

**Галузь знань:** 26 «Цивільна безпека»;

**Спеціальність:** 262 «Правоохоронна діяльність»;

**Форма навчання:** Денна, заочна;

**Освітня кваліфікація:** «Бакалавр правоохоронної діяльності».

## **ЗАТВЕРДЖЕНО**

Науково-методичною радою  
Харківського національного  
університету внутрішніх справ  
Протокол від \_\_.08.2023 № \_\_

## **СХВАЛЕНО**

Вченою радою факультету № 3  
Протокол від \_\_.08.2023 № \_\_

## **ПОГОДЖЕНО**

Секцією Науково-методичної ради  
зі спеціальних дисциплін  
Харківського національного  
університету внутрішніх справ  
Протокол від \_\_.08.2023 № \_\_

Розглянуто на засіданні кафедри вогневої підготовки факультету № 3 ХНУВС  
(Протокол від \_\_.08.2023 № \_\_)

### **Розробники:**

1. Завідувач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Федоров В.В.;**
2. Викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Назаренко О.М.;**
3. Старший викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3  
**Пабат О.В.**

### **Рецензенти:**

1. Начальник циклу вогневої та фізичної підготовки Вінницького вищого професійного училища Департаменту поліції охорони **Андрєєв А.А.;**
2. Завідувач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Ковальов І.М.**

## 1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

### Денна форма навчання:

| № з/п | Галузь знань, спеціальність, освітня кваліфікація, рівень вищої освіти  | Практичне заняття  |      |   |   |   |   |   |   |
|-------|---|--|------|---|---|---|---|---|---|
|       |   | Тема 2: «МАТЕРІАЛЬНА ЧАСТИНА ПІСТОЛЕТІВ»<br>Тема 2/5: «ЧИЩЕННЯ ТА ЗМАЩУВАННЯ 9мм ПІСТОЛЕТА МАКАРОВА» |      |   |   |   |   |   |   |
|       |   | Кількість годин на вивчення теми протягом семестру   |      |   |   |   |   |   |   |
|       |   | 1  | 2    | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
| 1.    | Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»<br>Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»<br>Освітня кваліфікація: «Бакалавр правоохоронної діяльності»<br>Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський» |  | 2/12 | - |   |   |   |   |   |

### Заочна форма навчання:

| № з/п | Галузь знань, спеціальність, освітня кваліфікація, рівень вищої освіти  | Практичне заняття  |     |   |   |   |   |   |   |
|-------|---|--|-----|---|---|---|---|---|---|
|       |   | Тема 2: «МАТЕРІАЛЬНА ЧАСТИНА ПІСТОЛЕТІВ»<br>Тема 2/5: «ЧИЩЕННЯ ТА ЗМАЩУВАННЯ 9мм ПІСТОЛЕТА МАКАРОВА» |     |   |   |   |   |   |   |
|       |   | Кількість годин на вивчення теми протягом семестру   |     |   |   |   |   |   |   |
|       |   | 1  | 2   | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
| 1.    | Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»<br>Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»<br>Освітня кваліфікація: «Бакалавр правоохоронної діяльності»<br>Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський» |  | -/6 | - |   |   |   |   |   |

## 2. Методичні вказівки до проведення практичних занять

**Тема 2: «МАТЕРІАЛЬНА ЧАСТИНА ПІСТОЛЕТІВ»**

**Тема 2/5: «ЧИЩЕННЯ ТА ЗМАЩУВАННЯ 9мм ПІСТОЛЕТА МАКАРОВА»**

- Мета заняття:**
1. Навчити студентів проводити чищення та змащування пістолета.
  2. Виховати навички дбайливого поводження із вогнепальною зброєю; постійне підтримування зброї у належному технічному стані.

**Кількість годин:** 2 години.

**Місце проведення:** аудиторія.

**Навчальні питання:**

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Чищення пістолета.
3. Змащування пістолета.

**Матеріальне забезпечення:**

1. Навчальні пістолети Макарова – на кожного студента.
2. Протирка – на кожного студента.
3. Протиральні та мастильні матеріали.
4. Мультимедійний проектор.
5. Екран.
6. Стенди.
7. Крейда, класна дошка.

**Розрахунок часу:**

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заключна частина – 10 хв.

**План проведення заняття:**

**ВСТУПНА ЧАСТИНА:**

- *Перевірити наявність студентів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.*
- *Перевірити готовність аудиторії та матеріального забезпечення до заняття.*
- *Провести перевірку знання вивченого матеріалу із застосуванням контрольних карток.*
- *Оголосити тему, навчальні питання та мету заняття.*
- *Перейти до викладання матеріалу.*

**ОСНОВНА ЧАСТИНА:**

**1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.**

Якою б надійною не була зброя у наших руках, від цього ще не залежить успіх виконання службових завдань, пов'язаних із її застосуванням. Через незнання заходів безпеки, невмілого поводження зі зброєю, незнання матеріальної частини, порядку її розбирання та збирання може статися нещасний випадок.

Знання та дотримання правил та заходів безпеки при поводженні зі зброєю, боеприпасами, виконання вимог та настанов Курсу стрільб, інструкцій, тверде знання своєї зброї, а також висока дисциплінованість виключає загибель та поранення людей під час несення служби, на навчальних заняттях та під час чищення зброї.

Дотримуючись заходів безпеки при поводженні зі зброєю необхідно знати та пам'ятати три головні вимоги:

1. **Не спрямовуй** зброю у бік людей.
2. **Не досилай** без потреби патрон до патронника.
3. **Не залишай** без нагляду і не передавай свою зброю іншим особам.

Ці вимоги можна об'єднати в одне правило:

**Не спрямовуй! Не досилай! Не залишай!**

**Порушення правил поводження зі зброєю тягнуть за собою кримінальну відповідальність!!!**

Отримавши зброю, необхідно особисто переконатися в тому, що вона не заряджена.

Для того щоб перевірити, чи немає патрона в патроннику, необхідно спрямувати зброю у безпечному напрямку, від'єднати магазин (якщо він знаходився в основі рукоятки), вимкнути запобіжник, поставити затвор на затворну затримку та оглянути патронник. Натисканням великого пальця правої руки на затворну затримку, відпустити затвор, увімкнути запобіжник, вставити магазин в основу рукоятки.

Розбирання (збирання) зброї проводиться тільки за командою керівника занять.

Необхідно відрізнити бойові патрони від навчальних.

Перед початком роботи з матеріальною частиною зброї, перевірити, чи немає серед навчальних патронів бойових.

Доки не проведено часткове (неповне) розбирання зброї, зброя завжди повинна бути спрямована у безпечному напрямку.

Забороняється без потреби приводити в дію ударно-спусковий механізм (спуск курка з бойового зводу шляхом натискання на спусковий гачок).

Забороняється залишати зброю будь-де.

При виявленні несправності зброї негайно доповісти керівникові.

**Забороняється тримати вказівний палець на спусковому гачку без необхідності!**

## **2. Чищення пістолета.**

Пістолет, при правильному поводженні з ним, уважному та своєчасному догляді, є надійною та безвідмовною зброєю. Він завжди повинен бути чистим та справним. Це досягається своєчасним і правильним чищенням та змащуванням, дбайливим поводженням з пістолетом, а також правильним його зберіганням.

## **Чищення та змащування пістолета здійснюється:**

- **в бойовій обстановці, на маневрах, навчаннях у полі** - щоденно під час припинення бою або в перервах між заняттями;
- **після навчань, нарядів та занять** - негайно, по закінченні навчань або нарядів;
- **після стрільби** - негайно після закінчення стрільби необхідно очистити та змастити канал ствола та патронник; остаточне чищення пістолета здійснити після повернення зі стрільби; у наступні 3-4 дні чищення пістолета здійснювати щодня;
- **коли пістолет знаходиться без використання**, не рідше одного разу у 7 днів.

### **1. Чищення пістолета проводити у такому порядку:**

**1) Підготувати протиральні та мастильні матеріали.**

**2) Оглянути приладдя для чищення.**

**3) Розібрати пістолет.**

**4) Прочистити канал ствола.**

Просунути через проріз протирки клоччя або чисту ганчірку; товщина шару клоччя повинна бути такою, щоб протирка вводилась до каналу ствола із зусиллям.

Просочити клоччя рідким рушничним мастилом.

Увести протирку в канал ствола з дульної частини.

Покласти рамку пістолета на стіл і, утримуючи її лівою рукою, правою рукою плавно просунути протирку по всій довжині каналу ствола декілька разів.

Замінити клоччя і повторити чищення.

Насухо протерти канал ствола клоччям, а потім чистою сухою ганчіркою. Оглянути її, якщо на ганчірці будуть помітні сліди нагару чи іржі, повторити чищення.

Чищення каналу ствола повторювати доти, доки ганчірка не буде чистою.

Таким же чином прочистити патронник тільки з казенної частини, обертаючи протирку з клоччям, притиснуту до уступу патронника.

**5) Вичистити рамку пістолета зі стволом та спусковою скобою.**

**6) Вичистити затвор, зворотну пружину, затворну затримку та частини ударно-спускового механізму.**

Металеві частини та механізми насухо протерти ганчір'ям до повного усунення бруду та вологи.

**7) Обтерти рукоятку сухим ганчір'ям.**

**8) Вичистити магазин.**

**9) Обтерти кобуру** сухим ганчір'ям як з внутрішньої, так і з зовнішньої сторони.

**10) Обтерти насухо протирку.**

## **2. Змащування пістолета проводити у такому порядку:**

### **1) Змастити канал ствола.**

Просунути крізь проріз протирки ганчірку.

Просочити її мастилом.

Увести протирку в канал ствола з дульної частини та плавно просунути її 2-3 рази по всій довжині каналу ствола, рівномірно покрити тонким шаром мастила нарізи та поля нарізів.

Патронник змащувати з казенної частини, обертаючи протирку з ганчір'ям.

### **2) Змастити інші металеві частини та механізми пістолета.**

Для змащування стінок каналів, гнізд та отворів застосовувати промащене ганчір'я та протирку.

Мастило наносити тонким рівним шаром.

Зайве мастило на частинах пістолета сприяє забрудненню і може викликати відмову у роботі пістолета.

### **3) Змастити протирку.**

### **4) Після закінчення змащування зібрати пістолет, оглянути його, перевірити правильність збирання та роботу частин і механізмів пістолета.**

Мастило наносити тільки на добре очищену та суху поверхню металу негайно після чищення, щоб не допустити впливу вологи на метал.

Чищення та змащування вогнепальної зброї здійснюється у спеціально відведених місцях, на обладнаних, або пристосованих для цієї мети столах, а у польових умовах – на ряднинках та дошках, фанері, попередньо очищених від бруду та пилу.

## **ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:**

*Дати команду зібрати навчальні пістолети, перевірити їх наявність та стан.*

*Відповісти на запитання студентів, коротко підвести підсумок занять.*

*Провести опитування декількох студентів для закріплення матеріалу.*

*Оголосити оцінки, дати завдання на самопідготовку.*

## **Рекомендована література:**

1. Закон України від 02.07.2015 р. «Про Національну поліцію»;
2. Закон № 2123-IX від 15.03.2022 р. «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану;
3. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70 «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю»;

4. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334 «Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, патронів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб»;
5. Настанова зі стрілецької справи «9мм пістолет Макарова»;
6. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О. Савченко, В.І. Бабенко, І.А. Гордієнко, ХНУВС-2007 р.
7. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» В.В. Федоров, В.П. Пістряк, А.Ф. Бальва, І.С. Луценко, В.В. Чумак, ХНУВС-2019 р.